

Tlač a informácie

Všeobecný súd Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 21/22
v Luxemburgu 2. februára 2022

Rozsudok vo veci T-616/18
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisja
(Závazky spoločnosti Gazprom)

**Všeobecný súd zamietol žalobu podanú proti rozhodnutiu Komisie, ktorým sa
záväzky predložené spoločnosťou Gazprom s cieľom odstrániť obavy Komisie
v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré sa týkajú vnútroštátnych trhov
s veľkoobchodnými dodávkami plynu do krajín strednej a východnej Európy,
vyhlasujú za záväzné**

*Rozhodnutie, ktorým sa prijímajú tieto záväzky, neobsahuje ani procesné ani hmotnoprávne
pochybenia uvádzané žalobkyňou*

V období rokov 2011 až 2015 prijala Európska komisia viaceré opatrenia s cieľom preskúmať fungovanie trhov s plynom v strednej a východnej Európe. V tomto rámci začala voči spoločnostiam Gazprom PJSC a Gazprom export LLC (ďalej spoločne len „Gazprom“) vyšetrovanie v súvislosti s dodávkami plynu do ôsmich členských štátov, a to konkrétne Bulharska, Českej republiky, Estónska, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Poľska a Slovenska (ďalej spoločne len „dotknuté krajiny“).

Dňa 22. apríla 2015 Komisia zaslala spoločnosti Gazprom oznámenie námietok¹, v ktorom tejto spoločnosti vytýkala, že zneužíva svoje dominantné postavenie na vstupe na vnútroštátnych trhoch s veľkoobchodnými dodávkami plynu do dotknutých krajín s cieľom zamedziť voľnému toku plynu, a to v rozpore s článkom 102 ZFEÚ, ktorý takéto zneužívanie zakazuje.

V oznámení námietok sa Komisia konkrétnejšie domnievala, že stratégia spoločnosti Gazprom zahŕňa tri skupiny potenciálne protisúťažných postupov:

- po prvé Gazprom stanovila územné obmedzenia v rámci svojich zmlúv o dodávkach plynu, ktoré uzatvorila tak s veľkoobchodníkmi, ako aj s niektorými priemyselnými odberateľmi v dotknutých krajinách (ďalej len „námietky týkajúce sa územných obmedzení“),
- po druhé tieto územné obmedzenia umožnili spoločnosti Gazprom viesť nekalú cenovú politiku v piatich dotknutých krajinách, a to v Bulharsku, Estónsku, Lotyšsku, Litve a Poľsku, a to tým, že stanovila neprimerané ceny (ďalej len „námietky týkajúce sa cenových postupov“),
- po tretie Gazprom podmienila svoje dodávky plynu do Bulharska a Poľska získaním určitých záruk zo strany veľkoobchodníkov, pokiaľ ide o infraštruktúru na prepravu plynu. Tieto záruky sa týkali najmä toho, že žalobkyňa, spoločnosť Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., ktorá je poľským veľkoobchodníkom, bude súhlasiť s posilnením kontroly zo strany spoločnosti Gazprom, pokiaľ ide o riadenie investícií na poľskom úseku plynovodu Jamal, ktorý je jedným z hlavných tranzitných plynovodov v Poľsku (ďalej len „námietky Jamal“).

S cieľom vyriešiť tieto otázky hospodárskej súťaže Gazprom predložila Komisii formálny návrh záväzkov a po tom, čo jej boli doručené pripomienky dotknutých strán, aj zmenený návrh záväzkov (ďalej len „konečné záväzky“).

¹ V súlade s článkom 10 nariadenia Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 123, 2004, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 8).

Súbežne s týmto konaním žalobkyňa podala 9. marca 2017 sťažnosť, v rámci ktorej poukázala na zneužívajúce postupy spoločnosti Gazprom, ktoré sa vo veľkej miere prekrývali s obavami, ktoré už boli vyjadrené v oznámení námietok. Komisia však túto sťažnosť zamietla.²

Rozhodnutím z 24. mája 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“)³ Komisia prijala konečné záväzky predložené spoločnosťou Gazprom a vyhlásila ich za záväzné, pričom skončila správne konanie v súlade s článkom 9 nariadenia č. 1/2003⁴.

Žalobkyňa sa obrátila na Všeobecný súd so žalobou o neplatnosť tohto rozhodnutia, pričom sa domnievala, že Komisia porušila vo viacerých ohľadoch najmä článok 9 nariadenia č. 1/2003 a zásadu proporcionality, keďže záväzky boli neúplné a nedostatočné, a zároveň porušila viaceré ustanovenia Zmluvy o FEÚ, a to najmä v rozsahu, v akom bolo rozhodnutie v rozpore s článkom 194 ZFEÚ a cieľmi energetickej politiky Únie⁵.

Ôsma rozšírená komora Všeobecného súdu túto žalobu zamietla.

Posúdenie Všeobecným súdom

Všeobecný súd usúdil, že napadnuté rozhodnutie nie je poznačené nijakými pochybeniami, či už procesnými alebo hmotnoprávnymi, na ktoré poukázala žalobkyňa v rámci svojich šiestich žalobných dôvodov.

Po prvé Všeobecný súd zamietol predovšetkým žalobný dôvod, ktorým sa Komisii vytýka, že prijala konečné záväzky, hoci tieto záväzky nezodpovedali námietkam Jamal.

Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že v rámci konania o záväzkoch podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003 nemôžu požiadavky súvisiace so zásadou proporcionality znamenať, že na všetky obavy týkajúce sa hospodárskej súťaže, na ktoré sa poukázalo v rámci predbežného posúdenia, vrátane prípadov, keď má toto posúdenie formu oznámenia námietok, ako v tomto prípade, musí byť nevyhnutne poskytnutá odpoveď v záväzkoch, ktoré ponúkli dotknuté podniky. Komisia však mala odôvodniť absenciu záväzkov, ktoré by v tomto prípade odpovedali na námietky Jamal.

V súlade s povinnosťou, ktorá jej v tejto súvislosti prináleží, tak Komisia uviedla dôvody, pre ktoré neuložila takéto záväzky. Komisia v tejto súvislosti odkázala najmä na rozhodnutie Úrad Regulačnej Energetiky (poľský Energetický regulačný úrad) prijaté v máji 2015, ktorým sa v rámci právnej úpravy Európskej únie týkajúcej sa plynárenského odvetvia⁶ osvedčuje prevádzkovateľ poľského úseku plynovodu Jamal, spoločnosť Gaz-System S.A., ako nezávislý prevádzkovateľ sústavy (ďalej len „rozhodnutie o certifikácii“). V dôsledku toho, **aj keď sa Gazprom snažila posilniť svoju kontrolu nad riadením investícií na poľskom úseku plynovodu Jamal, nič to nemení na tom, že v štádiu prijímania končených záväzkov v súlade s rozhodnutím o certifikácii to bola práve Gaz-System, ktorá vykonávala rozhodujúcu kontrolu nad týmito investíciami**, a že okrem toho boli niektoré významné investície týkajúce sa tohto úseku už realizované.

Rozhodnutie o certifikácii tak mohlo odstrániť obavy, ktoré sú predmetom námietok Jamal. Vzhľadom na mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje **Komisia** v rámci prijímania záväzkov na

² Rozhodnutie Komisie C(2019) 3003 final zo 17. apríla 2019 o zamietnutí sťažnosti (Vec AT.40497 – Ceny poľského plynu). Žalobe o neplatnosť tohto rozhodnutia Všeobecný súd vyhovel v rozsudku z 2. februára 2022, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Komisia (Zamietnutie sťažnosti), [T-399/19](#) (pozri tiež TK č. 22/22).

³ Rozhodnutie Európskej komisie C(2018) 3106 final z 24. mája 2018 týkajúce sa konania podľa článku 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 54 Dohody o EHP (Vec AT.39816 – Dodávky zemného plynu v strednej a východnej Európe) (Ú. v. EÚ C 258, 2018, s. 6).

⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

⁵ Poľská republika a Litovská republika vstúpili do tohto konania ako vedľajší účastníci na podporu návrhov žalobkyne.

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 94).

základe článku 9 nariadenia č. 1/2003, bola to práve Komisia, ktorá **bola oprávnená prijať konečné záväzky**, hoci tie neobsahovali nijaké opatrenie odpovedajúce na námietky Jamal.

Komisia tým, že prijala konečné záväzky napriek absencii záväzkov týkajúcich sa námietok Jamal, **neporušila ani zásadu lojálnej spolupráce**. V tejto súvislosti Všeobecný súd zamietol tvrdenie, podľa ktorého Komisia bránila vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže a súdom konať proti postupom, ktorých sa týkali uvedené námietky. Ak tieto orgány a súdy totiž nemôžu prijímať rozhodnutia, ktoré by boli v rozpore s napadnutým rozhodnutím, Komisia nekonštatuje neexistenciu porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Týmto rozhodnutím preto nie je dotknutá možnosť vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže a súdov zasahovať do konania spoločnosti Gazprom v súvislosti s námietkami Jamal a ich právomoc uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ.

Po druhé **Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, ktorým sa spochybňuje prijatie konečných záväzkov Komisiou, hoci tieto záväzky primeraným spôsobom neodpovedali na námietky týkajúce sa cenových postupov**. Gazprom sa v tejto súvislosti zaviazala, že do zmlúv o dodávkach plynu v trvaní najmenej tri roky, ktoré uzatvorila so svojimi zákazníkmi v piatich dotknutých krajinách, zavedie nový postup preskúmania cenových vzorcov, ktoré určujú zmluvné ceny. Tento nový postup stanovuje najmä súlad týchto vzorcov s cenovými usmerneniami začlenenými do uvedených záväzkov a možnosť predložiť prípadné spory v tejto súvislosti rozhodcovskému súdu zariadenému v rámci Únie. Podľa Všeobecného súdu **sa Komisia v tomto ohľade nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia**, a to ani tým, že **prijala záväzok, ktorý skôr stanovuje uvedený nový postup preskúmania, než ukladá povinnosť vykonať okamžitú zmenu cenových vzorcov v príslušných zmluvách**.

Komisia sa nedopustila ani nesprávneho právneho posúdenia, keď v napadnutom rozhodnutí konštatovala, že rozhodcovský súd zriadený v rámci Únie je povinný dodržiavať a uplatňovať právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Súdny dvor totiž vo svojom rozsudku Eco Swiss⁷ potvrdil, že články 101 a 102 ZFEÚ predstavujú ustanovenia na ochranu verejného poriadku, ktoré musia byť vnútroštátnymi súdmi uplatňované *ex offio*, pričom tieto súdy musia vyhovieť návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, pokiaľ usúdia, že tento rozsudok je v rozpore s uvedenými článkami. Vzhľadom na tieto úvahy a vzhľadom na to, že nariadenie č. 1/2003 sa týka vykonávania článkov 101 a 102 ZFEÚ, Všeobecný súd rozhodol, že **vnútroštátne súdy môžu tiež vyhovieť návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak usúdia, že tento rozsudok je v rozpore s rozhodnutím o záväzkoch prijatým podľa článku 9 nariadenia č. 1/2003**.

Po tretie **Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, ktorým sa spochybňuje prijatie konečných záväzkov Komisiou, hoci tieto záväzky primeraným spôsobom neodpovedali na námietky týkajúce sa územných obmedzení**. Podľa Všeobecného súdu **sa Komisia v tejto súvislosti nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, a to ani pokiaľ ide o záväzok, ktorým sa zavádza mechanizmus na účely zmeny miesta dodávky plynu**.

Po štvrté **Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod, podľa ktorého Komisia nezohľadnila ciele energetickej politiky Únie**, tak ako sú stanovené v článku 194 ods. 1 ZFEÚ.

V tejto súvislosti Všeobecný súd uvádza, že pokiaľ ide o konanie o záväzkoch, Komisia môže vo svojom predbežnom posúdení zohľadniť ciele sledované inými ustanoveniami Zmluvy, najmä s cieľom dospieť k predbežnému záveru, že nedošlo k porušeniu pravidiel hospodárskej súťaže. Pokiaľ však ide o preskúmanie predložených záväzkov, Komisia sa obmedzuje na overenie jednak toho, či tieto záväzky odpovedajú na obavy, o ktorých dotknutý podnik informovala, a jednak toho, či tento dotknutý podnik neponúkol menej prísne záväzky, ktoré rovnako primerane odpovedajú na tieto obavy, aj keď konanie nesmie viesť k výsledku, ktorý by bol v rozpore s osobitnými ustanoveniami Zmlúv.

⁷ Rozsudok z 1. júna 1999, Eco Swiss, [C-126/97](#).

Okrem toho žalobkyňa vôbec nepreukázala, že by konečné záväzky boli samy osebe v rozpore s cieľmi energetickej politiky alebo so zásadou energetickej solidarity.

Po piate, **pokiaľ ide o údajné procesné nezrovnalosti súvisiace s vybavovaním námietok Jamal, podľa Všeobecného súdu sa Komisia nedopustila takýchto nezrovnalostí v rámci svojej konzultácie s poradným výborom pre obmedzujúce postupy a dominantné postavenie**, ktorú stanovuje článok 14 nariadenia č. 1/2003. Hoci je konzultácia s výborom nevyhnutnou formalitou, v tomto prípade nemožno hovoriť o tom, že by Komisia svojím správaním zabránila tomuto výboru v tom, aby vyjadril svoje stanovisko s úplnou znalosťou veci, a teda o porušení, ktoré by malo vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. V tomto kontexte Všeobecný súd zamietol tiež tvrdenie žalobkyne založené na tom, že Komisia v rámci trhovej konzultácie uviedla dotknuté strany do omylu.

Po šieste **Všeobecný súd zamietol tvrdenia žalobkyne založené na porušení rôznych procesných práv počas vybavovania jej sťažnosti z 9. marca 2017, v ktorej poukazuje na údajné zneužívajúce postupy spoločnosti Gazprom**, ktoré sa vo veľkej miere prekrývali s obavami uvedenými v oznámení námietok.

Pokiaľ ide o rozhodnutie Komisie nezaoberať sa touto sťažnosťou v rámci správneho konania ukončeného napadnutým rozhodnutím, Všeobecný súd dospel k záveru, že **začatie samostatného konania na účely vybavovania tejto sťažnosti nebolo v tomto prípade samo osebe nesprávne** vzhľadom na legitímne dôvody, ktoré uviedla Komisia, založené na hospodárnosti konania a jej snahe nezdržiavať vyšetrovanie veci, ktorá bola v pokročilom štádiu, rozšírením jej predmetu.

Všeobecný súd však uvádza, že **začatie samostatného konania na účely vybavenia sťažnosti nemôže zbaviť žalobkyňu jej práva na to, aby jej – ako sťažovateľke – bola poskytnutá kópia nedôvernej verzie oznámenia námietok a aby v rámci konania o záväzkoch písomne vyjadrila svoje stanovisko**. V tejto súvislosti, hoci Komisia v rámci súbežného vedenia oboch konaní neodstránila nejednoznačnosť, pokiaľ ide o účasť žalobkyne na konaní o záväzkoch a jej právo získať kópiu oznámenia námietok a predložiť pripomienky k tomuto dokumentu v rámci tohto konania, tieto okolnosti nemali vplyv na účinný výkon jej práv v rámci uvedeného konania, ktoré bolo ukončené napadnutým rozhodnutím.

UPOZORNENIE: Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu obmedzujúce sa len na právne otázky možno podať na Súdny dvor v lehote dvoch mesiacov a desiatich dní od jeho doručenia.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Všeobecný súd.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.